

Barraca 7 del Gibert

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: El Gibert de dalt
Emplaçament
Alçada: Entre el Torrent del Vetllador i el Torrent de la Font d'en Sala
355

Coordenades:

Latitud: 41.6438
Longitud: 1.91888
UTM Est (X): 409966
UTM Nord (Y): 4610793

Classificació

Número de fitxa 08179 - 280
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Contemporani Modern
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: El tancament de la volta sembla haver estat restaurat fa anys, substituint-lo per unes lloses planes reforçades per sota amb dos troncs, recobrint després l'exterior amb terra.

Protecció

Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental

Accés Difícil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08178A011000110000OI

Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch

Data de registre de la fitxa: ds., 23/02/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada en el vessant esquerre del Torrent de la Font d'en Sala, en el bosc d'El Gibert. Per accedir-hi cal agafar el Camí de Rellinars a Casajoana. En l'indret on el torrent deixa veure el seu llit, convertit en una solera rocosa i ample on conflueix el torrent dels Bugaders cal deixar la pista rodada. Un cop allí, deixar el trencall situat a mà dreta i pujar per la llera dreta de la torrentera de conflueix amb el torrent d'en Sala en direcció est. La barraca està envoltada pel bosc però s'identifica clarament.

Es tracta d'una construcció aèria, de planta circular (2,20 m de diàmetre interior). És una construcció, parcialment adossada al marge d'una feixa. La pedra emprada en la seva construcció és la del país, irregular, lleugerament desbastada i falcada amb pedruscall.

La porta d'accés està orientada al sud (1,22 m d'alçada per 0,60 m d'amplada màxima). El gruix dels murs oscil·la entre els 0,50 i els 0,60 metres. La llinda és doble i plana, però la de l'interior està partida per la meitat, amb la qual cosa fa perillar l'estabilitat de la construcció. La coberta és de volta per aproximació de filades amb tres lloses planes com a tancament central, reforçat amb dos troncs rectilinis de ginebró.

Conserva tot el voladís (que mesura des del terra 1,60 m) característic que impedeix les filtracions d'aigua en cas de pluja. Tot i que molt minsa, conserva una part del recobriment exterior, on encara s'hi agafen les molses i algun sèdum. A l'interior, entrant a mà dreta hi ha un tinell o cocó situat arran de terra però inutilitzat amb pedra. Té una espitllera orientada cap al sud-est.

Observacions:

Aquesta barraca no consta en l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca. Però sí que està documentada en el plànol de barraques i elements de pedra seca del Claudi Perarnau.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els

"sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

